

سُورَةُ الدُّخَانِ ٤٤

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام یگانه خدای جهان که بخشایش و مهر او بی‌کران

حم

﴿١﴾

قسم یاد فرموده بر حا و میم خداوندِ رحمان و ذاتِ رحیم

وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ

﴿٢﴾

بخورده قسم باز پروردگار برای کتابش که شد آشکار

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ ۚ إِنَّا كُنَّا مُنْذِرِينَ

﴿٣﴾

نزولش نمودیم مبارک شبی که خلق را تذکر نماید، نبی

فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ

﴿٤﴾

همه حکمت خاص از ذاتِ رب مقرر بگردید به ممتاز شب

أَمْراً مِّنْ عِنْدِنَا ۚ إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ

یقیناً امورات هست دستِ ما فرستنده‌ی مُرسل و رهنما
رَحْمَةً مِّنْ رَبِّكَ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

بودِ رحمتی عام زِ رَبِّت، سلیم! خداوند قادر، سمیع و علیم
رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنَّ كُنْتُمْ مَّقْنِنِينَ

که هست خالقِ آسمان و زمین و هر چه در آنها همه اجمعین
اگر که قبول دارید از دل چنین گواهی دهد قلبتان از یقین
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ

نباشد خدایی به جز ذاتِ هو حیات او ببخشد، بمیراند او
خدای شما، هم نیاکانتان زِ دوران پیشین و اجدادتان
بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ يَلْعَبُونَ

ولیکن گزیدند شک، کافرین گرفتند بازیچه آیاتِ دین
فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُّبِينٍ

رسولا! تو باش منتظر آن چنان که دودی پدید آید از آسمان
يَغْشَى النَّاسَ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ

﴿۱۱﴾

احاطه کند دود، آن مردمان ببینند عذابی عظیم و گران
رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ

﴿۱۲﴾

بگویند، خدایا! تو دور کن عذاب شویم مؤمن آنکه به دین و کتاب
أَنى لَهُمُ الذِّكْرَىٰ وَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مُّبِينٌ

﴿۱۳﴾

پذیرا چگونه شوند در بلا؟ نبی کرده بوده عِقَاب بر ملا
ثُمَّ تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوا مُعَلِّمٌ مَّجْنُونٌ

﴿۱۴﴾

ولی پشت بکردند قوم زبون بگفتند نبی را گرفته جنون
بیاموخته قرآن از این و از آن بکردند تکذیب حق آن زمان
إِنَّا كَاشِفُو الْعَذَابِ قَلِيلًا إِنَّكُمْ عَائِدُونَ

﴿۱۵﴾

عذاب را بسازیم اگر دور ما دوباره روید بر خطاها شما
يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَىٰ إِنَّا مُنتَقِمُونَ

﴿۱۶﴾

رسولا! بر آن روزِ عظمیٰ نگر بگردد عذابِ عظیمِ مستقر
بگیریم زِ کفارِ دون انتقامِ عذابی ببینند در حدِّ تام

﴿وَلَقَدْ فِتْنَا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَاءَهُمْ رَسُولٌ كَرِيمٌ﴾

﴿۱۷﴾

و ما آزمودیم دورانِ پیش به فرعون و فرعونیانِ پریش
برفت سویشان آن رسولِ کریم نبیِّ مکرم که می‌بود کلیم

﴿أَنْ أَدُّوا إِلَيَّ عِبَادَ اللَّهِ ۖ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ﴾

﴿۱۸﴾

بگفت آن نبی بهرِ فرعونیان سپارید مرا این بندگان
شما را امینم و باشم رسولِ یقین آورید و بدارید قبول

﴿وَأَنْ لَا تَعْلُوا عَلَى اللَّهِ ۖ إِنِّي آتِيكُمْ بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ﴾

﴿۱۹﴾

تکبر نیارید به پیش هیچ‌گاه منم حجتی آشکار از اله

﴿وَإِنِّي عَذْتُ رَبِّي وَرَبِّكُمْ أَنْ تُرْجَمُونَ﴾

﴿۲۰﴾

پناه می‌برم من بر آن ذوالمنن اگر که بخواهید سنگسارِ من

﴿وَإِنْ لَمْ تُؤْمِنُوا لِي فَاَعْتَرِلُونِ﴾

﴿۲۱﴾

اگر که ندارید قبولم کنون رهایم نمایید بی‌چند و چون
فَدَعَا رَبَّهُ أَنْ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ مُّجْرِمُونَ

﴿۲۲﴾

نمود او دعا بر خدای جهان و مجرم بخواند جمع فرعونیان
فَأَسْرِ بِعِبَادِي لَيْلًا إِنَّكُمْ مُّتَّبِعُونَ

﴿۲۳﴾

خطابی چنین آمد از ذاتِ رب ببر، مؤمنان را برون نیمه‌شب
بیایند به تعقیبتان آن سپاه برای هلاکت به قصدِ تباه
وَأَتْرَكَ الْبَحْرَ رَهَوًا إِنَّهُمْ جُنْدٌ مُّغْرَقُونَ

﴿۲۴﴾

گذر کن ز دریا برو در میان شوند غرقِ در آب، فرعونیان
كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ

﴿۲۵﴾

بسا باغ و چشمه که اندر جهان به جا ماند و رفتند ولی صاحبان
وَزُرُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ

﴿۲۶﴾

ز کشت و مزارع به روی زمین منازل و کاخ‌هایی نیز همچنین
وَنِعْمَ كَانُوا فِيهَا فَاكِهِينَ

به ناز و به نعمت بسی مردمان موقت ولی بوده از بهرشان
كَذَلِكَ ^طوَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا آخَرِينَ

همه آن مواهب چو ارثی گران ز دستی به دستِ دگر رفته آن
فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنْظَرِينَ

به گریه نیفتاد سماء و زمین چو رفتند ز دنیا همه اجمعین
نداد مهلتی نیز اندر هلاک اجل تا بیامد، برفتند به خاک
وَلَقَدْ نَجَّيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ

بدادیم بنی اسرائیل ما نجات ز ذلت و خواری برای حیات
مِنْ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ كَانَ عَلِيًّا مِنَ الْمُسْرِفِينَ

ز اشرار، فرعون به روی زمین یقیناً بُدی او خود از مُسرفین
وَلَقَدْ اخْتَرْنَاَهُمْ عَلَىٰ عِلْمٍ عَلَى الْعَالَمِينَ

گزیدیم آن قوم اندر جهان که آگه شوند از علوم گران
وَأَتَيْنَاهُم مِّنَ الْآيَاتِ مَا فِيهِ بَلَاءٌ مُّبِينٌ

﴿۳۳﴾

بدادیم بر ایشان اعجاز نشان که می‌بود از بهرشان امتحان
إِنَّ هَؤُلَاءِ لَيَقُولُونَ

﴿۳۴﴾

همانا به راستی که آن منکران بیارند مطلب چنین بر بیان
إِنَّ هِيَ إِلَّا مَوْتَتُنَا الْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ بِمُنْشَرِينَ

﴿۳۵﴾

چو مُردیم و رفتیم از این جهان نباشد حیاتی دگر بعد از آن
فَأَتُوا بِآبَائِنَا إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ

﴿۳۶﴾

بیارید پدرهایمان در زمین اگر راست گوید و دارید یقین
أَهُمْ خَيْرٌ أَمْ قَوْمُ تُبَّعٍ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ أَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ

﴿۳۷﴾

کدامین بوند برتر اندر جهان؟ ز قوم تُبَّعِ یا که این مردمان؟
که داشتند به دنیا بسی اقتدار به دورانِ ماضی در آن روزگار
هلاکت بدادیم همه اجمعین چو ناهل بودند و از مجرمین
وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ

به پا ما نداشتیم سماء و زمین و هر چه در آنها بود اجمعین
 که بازیچه باشند اندر جهان و یا آنکه برهان نباشد در آن
 مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

به خلقت نیاورده‌ایم جز به حق در آن حکمت و مصلحت منطبق
 ولی اکثر خلق بسی جاهلند ز الطافِ یزدان همی غافلند
 إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مِيقَاتُهُمْ أَجْمَعِينَ

جدایی شود بین نااصل و اصل به روزِ قیامت، همان یومِ فصل
 يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلًى عَنْ مَوْلًى شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ

به روزی که سرور ندارد سری که اندر عذاب او کند یآوری
 کسی را نباشد دگر فرصتی نه فریادرسی که کند نصرتی
 إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

مگر آنکه ذاتِ خداوندگار کند رحم بر بندگانِ نزار
 و قادر فقط اوست، خدای کریم که باشد به مخلوق خود او رحیم
 إِنَّ شَجَرَةَ الزَّقُّومِ

﴿ ۴۳ ﴾

درختی که زَقُوم خوانده کتاب بود در جهنّم برای عذاب
طَعَامُ الْأَثِيمِ

﴿ ۴۴ ﴾

که آن هست طعام بهر ناباوران گنهکار و بدکار و هم کافران
كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ

﴿ ۴۵ ﴾

که اندر شکم‌هایشان بعدِ نوش چو مِسّ مذابی بگردیده جوش
كَغَلِي الْحَمِيمِ

﴿ ۴۶ ﴾

به مانند آبی که در حالِ جوش به زیرش بود آتشی پُرخروش
خُذُوهُ فَاعْتَلُوهُ إِلَىٰ سَوَاءِ الْجَحِيمِ

﴿ ۴۷ ﴾

خطابی زِ قهر می‌رسد ناگهان بگیرد و آرید جحیم، کافران
ثُمَّ صُبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيمِ

﴿ ۴۸ ﴾

بریزید زان آبِ جوش بر سرش عذاب آلیمی که بود منکرش
ذُقْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ

بِچَشِ اَیْنَ عَذَابِ اَلِیْمِ رَا مَدَامَ بَه دُوزَخِ بَمَانِی عَزِیزِ وَ گَرَامِ!
 اِنَّ هٰذَا مَا كُنْتُمْ بِهٖ تَمْتَرُوْنَ

هَمِیْنَ اَسْتَ کِه کَرْدِیدِ اَنکَارِ اَن زِ جَهْلِ وَ زِ غَفْلَتِ شَمَا غَافِلَانِ!
 اِنَّ الْمُتَّقِیْنَ فِی مَقَامٍ اَمِیْنٍ

یَقِیْنًا خَدَاتَرَسِ وَ اَن مُّتَّقِیْنَ بَمَانَدِ دَر جَایْگَاهِی اَمِیْنِ
 فِی جَنّٰتٍ وَعُیُوْنٍ

بَه پَرْدِیْسِ اَندَرِ لَبِ چَشْمَه‌ها بَه جَنّٰتِ عَدْنِ وَ بَرِ باغچه‌ها
 یَلْبَسُوْنَ مِنْ سُنْدُسٍ وَاِسْتَبْرَقٍ مُّتَقَابِلِیْنَ

لِبَاس‌های دِیَا وَ نَازِکِ حَرِیرِ نَشِیْنَدِ دَر رُوبِه‌رو بَرِ سَرِیرِ
 کَذٰلِکَ وَزَوْجَنَّهُمْ بِحُورٍ عِیْنٍ

بَگَرْدَنَدِ بَا حُورِیَانِ هَم، قَرِیْنِ کِه چَشْمَانِی دَارَنَدِ هَم‌چُونِ نَگِیْنِ
 یَدْعُوْنَ فِیْهَا بِکُلِّ فَاکِهَهٗ اَمِیْنِ

ز انواع میوه که در عالم است به آسودگی جمله آرند به دست
لَا يَذُوقُونَ فِيهَا الْمَوْتَ إِلَّا الْمَوْتَةَ الْأُولَىٰ وَوَقَاهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ

به جز بار اول که کردند فوت در آنجا نباشد نشانی ز موت
کند حفظشان ذات حق از عقاب بر آنها نیاید ز هیچ گون عذاب
فَضْلًا مِّن رَّبِّكَ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

بود از خدای تو لطفی عمیم همین است سعادت و فوزِ عظیم
فَإِنَّمَا يَسِرَّنَا بِلسَانِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ

و آیات خود را به نحوِ روان به نطق تو آورده‌ایم بر بیان
بشاید که مخلوق اندر جهان تذکر بیابند، از دل و جان
فَارْتَقِبْ إِنَّهُمْ مُّرْتَقِبُونَ

تو باش منتظر بهر ناباوران که بینند ز یزدان عذابِ گران
که دارند آنها همین انتظار که آید برایت عذاب‌ها به کار